

بسمه تعالی

این شیوه‌نامه در برگرفته اهداف، تعاریف و مقررات آموزش الکترونیکی در دانشگاه سیستان و بلوچستان است و **از نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۳۹۹-۴۰۰ به اجرا گذاشته می‌شود**. جامعه هدف این شیوه نامه تمام دروس ارائه شده در تمامی دوره‌های تحصیلی دایر در دانشگاه سیستان و بلوچستان شامل دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری می‌باشد. شایان ذکر است به جز مواردی که به صراحت در این شیوه‌نامه ذکر شده‌اند سایر قوانین و مقررات مربوط به آموزش الکترونیکی، عیناً مشابه دوره‌های آموزش حضوری خواهند بود.

بخش اول: اهداف و تعاریف

ماده (۱) هدف

هدف از تدوین این شیوه‌نامه، انتظام بخشی، هدایت و ساماندهی، ایجاد و حفظ وحدت رویه در فعالیتهای آموزش الکترونیکی مجموعه‌های دانشگاه سیستان و بلوچستان و اجرای هماهنگ برنامه‌های آموزشی است.

ماده (۲) اختصارات و تعاریف

الف- آموزش الکترونیکی: آموزشی است که در بستر الکترونیک و با استفاده از محتوای الکترونیک انجام می‌شود.

ب- محتوای الکترونیکی: فایل‌هایی که توسط استادان با فرمت های مختلف از جمله اسلایدهای صداگذاری شده، محتوای صوتی، فیلم یا انیمیشن آموزشی به کمک برنامه‌های ساخت و تولید محتوا و با رعایت استانداردهای آموزشی به منظور استفاده دانشجویان تولید می‌شوند و در سامانه مدیریت آموزش الکترونیکی دانشگاه بارگذاری می‌شوند.

ج- سامانه مدیریت آموزش الکترونیکی (Learning Management System, LMS): محیطی مبتنی بر وب که وظیفه ارائه محتوای آموزشی را به صورت الکترونیکی برعهده دارد و تمامی فعالیتهای آموزشی اساتید و دانشجویان را ثبت، پیگیری و مدیریت می‌نماید.

د- آموزش برخط (online): به عرضه محتوای الکترونیکی درس و برقراری ارتباط تعاملی زنده بین استاد و دانشجو همزمان با برگزاری کلاس در بستر آموزش الکترونیکی برخط گفته می‌شود. این بستر در دانشگاه سیستان و بلوچستان با استفاده از نرم‌افزار ادوبی کانکت (Adobe Connect) یا بیگ بلو باتن (Big Blue Button) فراهم شده و در صفحه مربوط به کلیه دروس در LMS قابل دسترسی است.

ه- آموزش برون خط (offline): به عرضه محتوای الکترونیکی درس و برقراری ارتباط تعاملی غیرزنده بین استاد و دانشجو در خارج از بستر آموزش الکترونیکی برخط گفته می‌شود.

و- آموزش ترکیبی: در این روش، ابتدا محتوای درسی به صورت برون خط در اختیار دانشجو قرار می‌گیرد. سپس، کلاس درس برخط، براساس مجموعه فعالیتهایی که استاد درس برای یادگیری موثر و ارزیابی مستمر تعریف می‌نماید، مثل پرسش و پاسخ بین استاد و دانشجو یا گروه‌های مختلف از دانشجوها، حل تمرین و مسأله، انجام یک پروژه کوچک یا مرور مطالب درس، تشکیل می‌گردد.

ز- طرح درس: برنامه‌ای برای یک سال یا یک نیم سال تحصیلی است که به صورت کلی یا جزئی تدوین می‌شود و مبتنی بر آخرین مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای درس مورد نظر می‌باشد. طرح درس الکترونیکی معمولاً شامل اهداف مورد انتظار از برنامه درسی، خروجی‌های فرایند یاددهی و یادگیری و فرصت‌های استفاده از محتوای الکترونیکی در فرایند یاددهی و یادگیری است.

ح- حضور و غیاب: منظور بازه‌های زمانی است که استاد و دانشجویان در LMS با هم به تعامل محتوای آموزشی می‌پردازند.

ط- ارزشیابی آموزشی: به جریان ارزیابی از آموخته‌ها و فعالیتهای دانشجویان در قالب آزمون‌های مستمر، تکالیف و ارزشیابی‌های طول ترم و پایانی گفته می‌شود.

ی- کمیته آموزش الکترونیکی: کمیته‌ای متشکل از معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، مدیران آموزش دانشگاه، مدیر فناوری اطلاعات دانشگاه، رئیس مرکز آموزش‌های الکترونیک دانشگاه و معاونین آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده‌ها است.

ک- تقلب: ارائه هرگونه مستندات و مدارک از جانب استاد درس که تقلب علمی دانشجو را محرز کند، تقلب علمی در نظر گرفته می‌شود. همچنین، ورود موازی دو یا چند دانشجو از سیستم‌های مختلف به سامانه آزمون با یک نام کاربری یا استفاده چندین نفر از یک آدرس اینترنتی از مصادیق تقلب محسوب می‌شود. قوانین مربوط به تقلب توسط کمیته انضباطی به دانشجویان ابلاغ می‌گردد.

بخش دوم: ضوابط و مقررات آموزشی

ماده (۳) مرجع فعالیتهای آموزشی، اطلاعات و تصمیمات کمیته آموزش الکترونیکی و مبنای آموزش الکترونیکی دانشگاه سیستان و بلوچستان سامانه LMS است. استفاده از سایر ابزارهای برگزاری کلاس مانند شبکه‌های اجتماعی یا پیام رسان ها برای برگزاری جلسات درس و ارائه محتوای آموزشی قابل قبول نمی‌باشد. اگرچه پیشنهاد می‌شود به دلیل عدم حضور دانشجویان در دانشکده‌ها، برای هر درس یک گروه در سیستم‌های پیام‌رسان صرفاً برای اطلاع‌رسانی و ارتباط با دانشجویان ایجاد گردد.

ماده (۴) عضو هیات علمی / مدرس در حیطه آموزش الکترونیکی نیاز است که توانمندی‌های زیر را کسب نماید:

شیوه نامه آموزش الکترونیکی دانشگاه سیستان و بلوچستان در ترم ۳۹۹۲ و بعد از آن

الف- افزایش مهارت‌های رایانه، تدریس، تولید محتوا و ارزشیابی در محیط آموزش الکترونیکی

ب- آشنایی کامل با LMS و کسب اطلاع از دستورالعمل‌های دانشگاه در این خصوص

ج- آشنایی کامل با یکی از دو بستر آموزش الکترونیکی برخط Adobe Connect یا Big Blue Button

ماده ۵) محتوای الکترونیکی دروس بایستی جنبه‌های دیداری و شنیداری را شامل شود و می‌تواند به صورت انواع ذیل باشد:

- ❖ محتوای صوتی: فایل صوتی
- ❖ محتوای اسلاید: فایل پاورپوینت یا فایل فلش
- ❖ فیلم آموزشی: فایل ویدیویی
- ❖ انیمیشن
- ❖ محتوای چندرسانه‌ای یا تلفیقی: ترکیبی از موارد فوق که می‌تواند به صورت چندرسانه‌ای ارائه گردد.

ماده ۶) روش تدریس الکترونیکی مورد قبول دانشگاه سیستان و بلوچستان، **یکی از دو روش تدریس برخط یا ترکیبی** است که استاد براساس ماهیت درس خود و موثر بودن آن در فرایند یادگیری دانشجو انتخاب می‌نماید. در روش تدریس برخط، مطابق با کلاس‌های حضوری، به ازای هر واحد درسی در هر هفته، ۵۰ دقیقه کلاس برخط برگزار می‌شود. در روش ترکیبی، برای هر واحد درسی در هر هفته، نسبت محتوای ارائه شده به صورت برون خط و برخط (جمعا معادل ۵۰ دقیقه کلاس برخط)، با نظر استاد و با توجه به ماهیت درس، تعیین می‌شود. **ضروری است که حداقل یک سوم تدریس ترکیبی در طول ترم به صورت برخط انجام شود.**

ماده ۷) محتوای الکترونیکی درس، بر اساس استانداردهای رایج و ماهیت درس به نحوی برنامه‌ریزی و ارائه می‌شود که سرفصل درس را در چارچوب تقویم آموزشی و برنامه زمان‌بندی ارائه دروس در ترم تحصیلی پوشش دهد. کلاس‌های جبرانی می‌تواند با هماهنگی با دانشجویان در ساعاتی که از طرف مدیریت آموزش الکترونیکی دانشگاه کم ترافیک اعلام می‌شود، انجام گردد.

ماده ۸) آموزش کل محتوای دروس عملی یا بخشی از آن به تشخیص گروه آموزشی به صورت الکترونیکی امکان پذیر است.

ماده ۹) فعالیت‌ها و حضور دانشجو در کلاس برخط به صورت خودکار در LMS ثبت می‌گردد و مبنای حضور و غیاب دانشجو است. نحوه انجام حضور و غیاب در تدریس ترکیبی بنا به نظر استاد درس تعیین می‌گردد. در روش تدریس برخط، عدم حضور دانشجو در بیش از سه شانزدهم کلاس‌های برخط غیرمجاز است.

ماده ۱۰) ارزشیابی الکترونیکی دروس باید با ارائه تکالیف، پروژه، سمینار، تمرین، آزمون‌های مستمر و آزمون پایانی صورت گیرد. از آنجا که آموزش الکترونیکی فعالیت محور می‌باشد، **ضروری است بیش از ۵۰ درصد از نمره درس به فعالیت‌های دانشجو در طول ترم اختصاص یابد.** استفاده از آزمون شفاهی در کنار آزمون‌های کتبی جهت ارزیابی دقیق‌تر میزان یادگیری دانشجو توصیه می‌شود. سوابق ارزیابی‌های مستمر باید در LMS ثبت گردد و قابلیت مراجعه و بررسی مجدد را داشته باشد.

ماده ۱۱) بررسی تخلف یا تقلب، براساس آیین‌نامه کمیته انضباطی و شیوه نامه اجرایی آن و ارائه مستندات و مدارک کافی انجام می‌شود. شورای انضباطی تنها مرجع رسیدگی به تخلفات دانشجویان می‌باشد. در صورت محرز شدن تخلف دانشجو، از اساتید محترم درخواست می‌شود از درج نمره برای دانشجو اجتناب نموده و نسبت به ثبت تقلب (شامل اطلاعات لازم و تعیین میزان انتفاع از تقلب) در صورتجلسه گروه آموزشی اقدام نموده و مراتب از طریق معاونت محترم آموزشی جهت رسیدگی در اختیار شورای انضباطی دانشگاه قرار گیرد.

ماده ۱۲) در صورت اختلال و یا قطع ارتباط با LMS در زمان آزمون و یا کلاس‌های برخط، مطابق آخرین مقررات کمیته آموزش الکترونیک دانشگاه اقدام شود.

ماده ۱۳) با توجه به عدم حضور فیزیکی دانشجو در دانشگاه، تعیین یک راه ارتباطی برای انتقال پیام‌های بین دانشجو و استاد ضروری است. ایمیل اساتید، تالارهای گفتگو و پیام‌رسان LMS، مراجع مورد تایید دانشگاه برای اطلاع‌رسانی و یا پاسخگویی به درخواست‌های دانشجویان می‌باشند.

ماده ۱۴) ضروری است سرفصل درس، روش تدریس (ترکیبی یا برخط)، نحوه ارزیابی مستمر در طول ترم و راه ارتباط استاد با دانشجو، در ابتدای ترم تحصیلی توسط استاد درس در صفحه LMS مربوط به هر درس بارگذاری گردد.

ماده ۱۵) با توجه به قابلیت LMS گروه‌های آموزشی می‌توانند با رعایت ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نسبت به پذیرش دانشجوی ایرانی و غیرایرانی از خارج و برگزاری دوره‌های مشترک و یا بین الملل با دانشگاه‌های غیر ایرانی اقدام نمایند.

ماده ۱۶) حقوق معنوی و مادی تمامی محتوای الکترونیکی تولید شده در دروس، به صورت مشارکتی متعلق به دانشگاه سیستان و بلوچستان و عضو هیات علمی/مدرس می‌باشد.

ماده ۱۷) مدیریت فناوری اطلاعات دانشگاه سیستان و بلوچستان متولی فراهم‌سازی و پشتیبانی سخت‌افزاری و نرم‌افزاری از LMS دانشگاه است.

ماده ۱۸) مرکز آموزش‌های الکترونیک دانشگاه سیستان و بلوچستان متولی راهبری آموزش الکترونیکی دانشگاه است.

این شیوه‌نامه، شامل ۱۸ ماده و دو بخش (۱) اهداف و تعاریف (۲) ضوابط و مقررات آموزش الکترونیکی، در جلسه مورخ سه‌شنبه ۱۴ بهمن ۱۳۹۹ در شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه سیستان و بلوچستان به تصویب رسید.